

EBEVEYNLEŞME ÖLÇEĞİ ERGEN FORMU: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI*

Ali KARATAŞ

Doktora Öğrencisi, Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Mersin, TÜRKİYE
alikalatas396@gmail.com
Orcid ID: 0000-0002-8155-638X

N. Bilge UZUN

Doç. Dr., Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Mersin, TÜRKİYE
n.bilgeuzun@gmail.com
Orcid ID: 0000-0003-2293-4536

Bülent GÜNDÜZ

Prof. Dr., Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Mersin, TÜRKİYE
bgunduz27@gmail.com
Orcid ID: 0000-0002-8451-816X

Makale Geliş Tarihi: 07/11/2022

Makale Kabul Tarihi: 08/12/2022

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Atıf: Karataş, A., Uzun, N. B. ve Gündüz, B. (2022). Ebeveynleşme ölçeği ergen formu: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(50), 167-182.

Öz

Bu çalışmada 13-18 yaş arasındaki bireylerin ebeveynleşme düzeylerini belirlemeye yönelik olarak, güvenirliği ve geçerliği yüksek bir ölçme aracı geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Araştırma, ilki AFA ve ikincisi DFA için Hatay'da çeşitli liselerde öğrenim gören 13-18 yaş arasındaki öğrencilerin meydana getirdiği iki farklı çalışma grubuyla yürütülmüştür. Birinci çalışma grubunu 350 (244 kadın 106 erkek) lise öğrencisi ve ikinci çalışma grubunu 473 (325 kadın 147 erkek) lise öğrencisi oluşturmaktadır. Ebeveynleşme ölçeği ergen formunun yapı geçerliliğinin sınamak amacıyla açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizinden yararlanılmıştır. Yapılan açımlayıcı faktör analizi (AFA) ölçeğin 29 madde ve 5 faktörden meydana geldiğini ortaya koymaktadır. Bu beş faktörün toplam varyansın %60,053'ünü açıkladığı belirlenmiştir. Ölçeğin alt boyutları için hesaplanan Cronbach alfa iç tutarlılık katsayıları ebeveynleşmeden algılanan yarar için .91, kardeş odaklı ebeveynleşme .77, ebeveynleşmeden algılanan adaletsizlik için .83, ebeveyne

* - Bu makale 7-10 Ekim 2021 tarihleri arasında Muş'da gerçekleştirilen 22. Uluslararası Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

- Bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Bu çalışma, Mersin Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul'undan 03/03/2022 tarih 67 sayılı karar ile izin alınarak gerçekleştirilmiştir.

- Bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan edilmemektedir.

yönelik duygusal ebeveynleşme için .78 ve ebeveyne yönelik araçsal ebeveynleşme için .72'dir. Elde edilen sonuçlar beş faktörlü Ebeveynleşme Ölçeği Ergen Formu'nun Türkiye'de lise öğrencilerinin ebeveynleşme düzeyini belirlemeye yönelik yapılacak çalışmalarda geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı kullanılabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: ebeveynleşme, ergenlik, eeçerlik, eüvenirlik

PARENTIFICATION INVENTORY ADOLESCENT FORM VALIDITY AND RELIABILITY STUDY

Abstract

In this study, it is aimed to develop a measurement tool with high reliability and validity in order to determine the parentification levels of individuals between the ages of 13-18. The research was carried out with two different study groups consisting of students between the ages of 13-18 studying at various high schools in Hatay, the first for EFA and the second for CFA. The first study group consisted of 350 (244 female 106 male) high school students and the second study group consisted of 473 (325 female 147 male) high school students. In order to test the construct validity of the adolescent form of the Parentification Scale, exploratory and confirmatory factor analysis was used. The exploratory factor analysis (EFA) performed reveals that the scale consists of 29 items and 5 factors. It was determined that these five factors explained 60.053 % of the total variance. The Cronbach alpha internal consistency coefficients calculated for the sub-dimensions of the scale were .91 for perceived benefit from parentification, .77 for sibling-focused parentification, .83 for perceived unfairness from parentification, .78 for emotional parentification focused parents, and .72 for instrumental parentification focused parents. The results show that the five-factor Parentification Scale Adolescent Form can be used as a valid and reliable measurement tool in studies to determine the level of parenting of high school students in Turkey.

Keywords: parentification, adolescent, validity, reliability

Giriş

Çocukluk ve ergenlik dönemlerinde bireyler yetişkin yaşamına hazırlanmak amacıyla çeşitli rol ve görevler üstlenirler. Bu rol ve görevlerin deneyimlenmesi daha sonraki dönemlerde çocuğun üstlenmesi gereken rol ve sorumlulukları başarıyla yerine getirebilmesi için sağlıklı ve işlevsel olarak görülmektedir (Arnet, 2001). Ancak, aile üyelerinden birinde kronik rahatsızlık olması, aile içerisinde engelli bireyin olması, ebeveynlerden birinin madde bağımlısı olması, ebeveynlerin ayrı olması, sosyo ekonomik düzeyin düşük olması, ebeveynlerin eğitim düzeyinin düşük olması, ebeveynlerden birinin şehir dışında çalışması, kardeş sayısının fazla olması gibi çeşitli durumlardan dolayı çocuğun aile içerisinde üstlendiği bu rolleri geliştirememesi ve sorumlulukları sağlıklı bir şekilde yerine getirememesine neden olabilmektedir (Arıkan Çolak, 2019; Zencir, 2018). Dolayısıyla, çocuğun çeşitli sebeplerden dolayı aile içerisinde aşırı sorumluluk aldığı, gelişim dönemlerine uygun olmayan ve kültürel anlamda ebeveynlerin sorumlu olduğu rolleri üstlendiği bir durum olan ebeveynleşme gözlenebilir (Hooper, Doehler, Wallace ve Hannah, 2011).

Ebeveynleşme, en geniş tanımıyla; aile alt sistemlerinde sınırların eksikliği veya bozulması sonucunda ebeveyn rol ve sorumluluklarını çocuğun üstlenmesidir (Boszormenyi-Nagy ve Spark, 1973). Yapısal aile kuramına göre, sağlıklı sınırların olduğu ailelerde sınırlar belirgin olup eşler karşılıklı olarak birbirini tamamlayan roller üstlenirler. Öte yandan aile içerisinde sınırlar olmadığı, katı veya bozuk olduğunda iç-içe geçmiş aile örüntüleri gözlenebilir. Bu durumda aile içerisinde meydana gelen sınır eksikliğinden dolayı ortaya çıkan dengesizliği ortadan kaldırmak ve aile sisteminin sürdürülmesi için var olan boşlukları başka bir aile üyesinin doldurması gerekmektedir (Minuchin, 1974). Ailede ihtiyaç duyulması durumunda çocukların çoğu bir şekilde başka bir aile üyesine bakım sağlamaktadır (Hooper, Doehler, Wallace ve Hannah, 2011). Ancak, ebeveynleşme yaşantıları çocuğun aile üyeleriyle aşırı ilgilenmesi ve aileyle ilgili rol ve sorumluluklardan bunalmış olmasıyla karakterizedir. Bu durumda normal koşullarda ebeveynlerinden bakım ve destek görmesi gerekirken, çocukların kendisi ebeveynlerine bakım ve destek sağlar. Başka bir ifadeyle çocuğun ebeveynlerinin ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kendi gereksinimlerini göz ardı ettiği araçsal ve duygusal bir rol dönüşümü meydana gelir (Chase, 1999).

Araştırmacılar aile üyelerine yönelik rol, görev ve sorumlulukları içerik açısından araçsal ve duygusal olmak üzere iki kategoriye ayırmaktadır (Champion vd., 2009; Jurkovic, 1997; Minuchin vd., 1967). Araçsal ebeveynleşme, çocuğun aile üyelerinin fiziksel iyi oluşlarına, ailenin maddi refahına katkı sağlanması olarak ifade edilmektedir (Champion vd, 2009). Bu ebeveynleşme türünde çocuklar, ailenin günlük yaşamının düzenlenmesi konusunda katkı sağlarlar. Örneğin, temizlik yapmak, yemek pişirmek, çamaşırları yıkamak, alış-veriş yapmak, kardeşlerine bakmak, para kazanmak gibi yollarla aile üyelerine destek sunarlar (Hooper, Marotta ve Lanthier, 2008; Jurkovic, 1997). Duygusal ebeveynleşme türünde ise çocuğun diğer aile üyelerinin duygusal ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamasının yanı sıra olumlu bir aile atmosferini sürdürmeye çalışmasını ifade eder (Champion vd, 2009). Ebeveynlere veya kardeşlere yönelik duygusal ebeveynleşme, aile üyelerinin ruh hallerine duyarlılık, çocuğun ebeveynleri veya kardeşlerinin duygusal sorunlarının sorumluluğunu üstlenmesidir. Örneğin, çocuk; aile içerisinde yaşanan çatışmalarda arabulucu rolü üstlenebilir, aile üyelerinin sırdaşı, günah keçisi, hasta aile üyesine bakan kişi olabilir veya ebeveynlerin eşlerinin yerini doldurmaya çalışarak aileye destek olmaya çalışabilir (Jurkovic, Morrell, ve Thirkield, 1999).

Ebeveynleşme değerlendirilirken çocuğun aile üyelerine yönelik yerine getirdiği araçsal ve duygusal rol ve sorumlulukların yanı sıra bu rol ve sorumluluklarla ilgili öznel düşüncelerinin de göz önünde bulundurulması gerektiği belirtilmektedir. Bunlardan ilki “ebeveynleşmeden algılanan adaletsizlik” olarak ifade edilir ve; ebeveynleşmenin çocuğun diğer yaşam rollerini tehdit ettiği, kendisine haksızlık yapıldığı düşünceleriyle karakterize edilir (Jurkovic ve Thirkield, 1999). Diğer düşünce; “ebeveynleşmeden algılanan yarar”dır ve; ebeveynleşmenin getirdiği rol ve sorumlulukların çocuğun yeni beceriler edinmesine, olumlu kişilik özellikleri geliştirmesine imkan sağlayan bir durum olarak ele alınır (Hooper, 2009).

Alan yazında ebeveynleşmenin çocuklar üzerinde benlik saygısı (Borchet, Lewandowska-Walter, Połomski, Peplińska ve Hooper, 2020), kişilerarası yeterlilik (Kuperminc, Jurkovic ve Casey, 2009), öz yeterlik (Titzman, 2012), empati (Van der Mijl ve Vingerhoets, 2017), psikolojik

sağlamlık (Połomski, Peplińska, Lewandowska-Walter ve Borchet 2021; Ungar, Theron, ve Didkowsky, 2011), başa çıkma ve problem çözme becerileri (Stein, Rotheram-Borus ve Lester, 2007; Walsh, Shulman, Bar-On, ve Tsur, 2006) gibi bazı olumlu özelliklerin gelişmesine katkı sağladığına yönelik çalışmalar bulunsa da yetişkinlik döneminde alkol bağımlılığı ve kötüye kullanımı (Dragan ve Hardt, 2016; Hooper, Doehler, Jankowski ve Tomek, 2012), madde kullanımı (Stein, Riedel ve Rotheram-Borus, 1999), düşük öz saygı (Wells, Glickauf-Hughes ve Jones, 1999), düşük akademik başarı (Nako, 2015), depresyon (Karataş ve Gündüz, 2021; Jankowski, Hooper, Sandage ve Hannah, 2013), kaygı (Karataş ve Gündüz, 2021; Martin, 1996), stres (Karataş ve Gündüz, 2021; Van Loon, Van de Ven, Van Doesum, Hosman ve Witteman, 2017) gibi pek çok olumsuz sonuca yol açtığı görülmektedir. Yapılan çalışmalar ebeveynleşmenin genç yetişkinlik ve yetişkinlik döneminde ebeveynleşme yaşantılarının bireyler üzerindeki olumsuz etkilerini gözler önüne sermektedir. Ancak ergenlik döneminde ebeveynleşen bireylerin bu durumdan nasıl etkilendiğine yönelik çalışmalar yok denecek kadar azdır.

Bu bilgiler ışığında ebeveynleşme, özellikle çocukluk ve ergenlik döneminde meydana gelmekte ve bireyler üzerinde derin izler bırakmaktadır. Zaman içerisinde çocuklar aile içerisinde bazı rol ve sorumluluklar üstlenmekte ve bu rol ve sorumluluklara yönelik bir takım düşünceler geliştirmektedirler. Ergenlik dönemi göz önünde bulundurulduğunda kendi kimliklerini keşfetmeye çalışan bireylerin gelişim dönemine uygun olmayan rol ve sorumluluklar üstlenmeleri yaşantılarından olumsuz etkilenmelerine depresyon, kaygı, stres, düşmanlık, tükenmişlik gibi pek çok psikolojik soruna yol açabilmektedir. Diğer taraftan Türk kültürü göz bulundurulduğunda çocuğun aile üyelerine yönelik bir takım rol ve sorumlulukları yerine getirmesi beklenen bir durumdur. Çocuk aile içerisinde yerine getirdiği ebeveyn sorumlulukları sebebiyle aile üyeleri tarafından takdir edilmesi ve aile üyeleri ile daha yakın ilişkiler kurması gibi olumlu yaşantılar sayesinde bu durumdan olumsuz etkilenmeyebilir. Sonuç olarak, ergenlerin ebeveynleşme düzeyleri ve bu yaşantılara yönelik düşüncelerin belirlenmesi ruh sağlığı alanında çalışan uzmanlara yapacakları aile temelli müdahalelerde yol göstermesi açısından önemli görülmektedir. İlgili alanyazında ergenlerin ebeveynleşme düzeyini belirleyen bir ölçme aracına rastlanmamıştır. Dolayısıyla bu ölçme aracının geliştirilmesi alan yazındaki bir eksikliği gidereceği düşünüldüğü için önemli görülmektedir.

Yöntem

Bu araştırma; lise öğrencilerinin ebeveynleşme düzeylerini ortaya koymaya yönelik bir ölçme aracı geliştirilmesi amaçlanan temel araştırma niteliğindedir. Temel araştırma, herhangi bir olgu ve gözlemlenebilir olayların temellerine ait yeni bilgiler edinmek için yürütülen deneye veya teoriye dayalı çalışmadır. Bu çalışmada, cevaplayıcı merkezli olan denek tepkilerine dayalı yaklaşımlardan, cevaplayıcının maddelere verdiği tepkilere dayalı olarak bireyleri ölçek üzerinde farklı bir yere yerleştirmeye odaklı dereceli toplamlar yoluyla ölçekleme yaklaşımı kullanılmıştır (Crocker ve Algina, 1986). Dereceli toplamlar yoluyla ölçekleme, ölçülen özelliğin olay, olgu, nesne ve varlığın, ölçüleceği özellik bakımından göreceli olarak farklı bir konuma yerleştirilmesi olarak tanımlanmaktadır.

Çalışma Grupları

Bu çalışmada, Ebeveynleşme Ölçeği-Ergen Formu'nun (EÖ-EF) geçerliliğinin incelenmesi amacıyla iki farklı çalışma grubu oluşturulmuştur. Açımlayıcı faktör analizini yürütmek amacıyla

oluşturulan birinci çalışma grubunu, 2022-2023 akademik yılı Hatay'da çeşitli liselerde öğrenim gören 13-18 yaş arasındaki 244'ü (%69,7) kadın ve 106'sı (%30,3) erkek öğrenci olmak üzere 350 lise öğrencisi oluşturmaktadır. EÖ-EF'nin yapı geçerliliği kapsamında doğrulayıcı faktör analizini gerçekleştirmek amacıyla oluşturulan ikinci çalışma grubunu ise, 2022-2023 akademik yılı Hatay'da çeşitli liselerde öğrenim gören 13-18 yaş arasındaki 325'i (%68,7) kadın ve 147'si (%31,3) erkek olmak üzere 473 lise öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu uygun örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir.

Ölçeğin Oluşturulması

Ebeveynleşme Ölçeği Ergen Formu'nun geliştirilmesi amacıyla ölçek maddelerinin yazılması ve deneme formunun oluşturulması sürecinde öncelikle ebeveynleşme ile ilgili alan yazın incelenmiştir. Bu bağlamda, ölçülmek istenen yapıyla ilgili olarak ebeveyn sorumlulukları, ebeveynlerin çocuklara karşı sorumlulukları ve üstlenilen rol ve sorumluluklarla ilgili olumlu ve olumsuz düşünceler göz önünde bulundurularak alan yazın taraması yapılmıştır (Chase, 1999, Minuchin, 1974, Jurkovic, 1997, Hooper, Marotta ve Lanthier, 2008). Yapılan alan yazın taramasına dayanarak 63 madde yazılmış bununla birlikte alan yazında bulunan Filial Sorumluluk Ölçeği, Ebeveynleşme Ölçeği, Ebeveynleşme Ölçeği Yetişkin Formu, Polonya da geliştirilmiş olan ve Türkçe uyarlaması bulunmayan Ebeveynleşme Ölçeği Ergen Formu dikkate alınarak 29 madde daha eklenmiş olup 92 maddelik havuz meydana getirilmiştir (Karagöbek, 2014; Köyden, 2015; Zencir ve Haskan, 2019; Borchet, Lewandowska-Walter ve Połomski, Peplińska 2019). Yazılan maddeler ile oluşturulması planlanan deneme formu, 2'si ölçme değerlendirme alanında ve 10'u psikolojik danışmanlık ve rehberlik alanında olmak üzere toplam 12 uzman görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda bazı maddeler ölçekten çıkarılmış, bazıları ise revize edilmiştir. Uzmanlardan elde edilen görüşler doğrultusunda 65 maddelik 5'li derecelendirme ölçeği ile değerlendirilen ölçek 13-18 yaş arasında 350 bireye uygulanmıştır. 12 uzman için kapsam geçerlilik oranı minimum 0.667 değerlerinin altında bulunan 27 madde uzman görüşleri doğrultusunda çıkarılmıştır. Sonuç olarak 65 maddelik aday ölçek formu oluşturulmuş ve katılımcılara beşli Likert dereceleme ile sunulmuştur. Katılımcılardan "Kesinlikle Katılmıyorum", "Katılmıyorum", "Kısmen Katılıyorum", "Katılıyorum" ve "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneklerden oluşan değerlendirmeleri kullanmaları istenmiştir.

Uygulama ve Verilerin Analizi

Veriler, Google formlar vasıtasıyla toplanmış olup daha sonra SPSS 22.0 ve Lisrel paket programlarına aktararak bilgisayar ortamında analiz edilmiştir. Araştırılan örtük yapının açığa çıkarılması amacıyla açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Açımlayıcı faktör analizi, aynı yapıyı ölçen çok sayıda değişkenden, daha az sayıda birbiriyle ilişkili anlamlı ve tanımlanabilir değişkenleri belirlemeyi sağlayan çok değişkenli bir istatistiktir (Büyüköztürk, 2014). Ölçek geliştirme çalışmalarında, geliştirilecek ölçeğin psikometrik özelliğinin en az hata ile belirlenebilmesi için Tabachnick ve Fidell'in (2015) faktör analizi için belirttiği minimum gözlem ($n=300$) temel alınmıştır. Araştırmanın verileri, birinci çalışma grubu için (65 maddelik deneme formu) 13-18 yaş arasında 350 bireyden elde edilmiştir. Açımlayıcı faktör analizinin temel sayıtlarının testinin ardından analize dahil edilen gözlem sayısı 320 olup, ölçek geliştirmek için ulaşılan gruptaki veri sayısının yeterli olduğuna karar verilmiştir. Doğrulayıcı faktör analizi için veriler (29 maddelik form) ile 13-18 yaş arasındaki 473 lise öğrencisinin oluşturmuş olduğu ikinci çalışma grubundan elde edilmiştir. Doğrulayıcı faktör analizinin sayıtları incelendikten sonra analiz 429 gözlemlerle yürütülmüştür.

Bulgular

Geçerlik Bulguları

Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA)

Geliştirilen ölçeğin deneme formu 350 öğrenciye uygulanmıştır. SPSS veri girişi yapıldıktan ve tekli ve çoklu aykırı değerler çıkarıldıktan sonra yapı geçerliğini test etmek ve uygulanan gruptaki yapısını ortaya koymak amacıyla sayıtlar sonucunda elde kalan 320 veri ile faktör analizi yürütülmüştür. Açımlayıcı faktör analizi, aynı yapıyı ölçen çok sayıda değişkenden, daha az sayıda birbiriyle ilişkili anlamlı ve tanımlanabilir değişkenleri belirlemeyi sağlayan çok değişkenli bir istatistiktir (Büyüköztürk, 2014). Verinin faktör analizine uygun olup olmadığının belirlenmesi için ise Kaiser- Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett Sphericity testleri incelenmiştir. KMO katsayısı, 1'e yaklaştıkça verilerin analize uygun olduğu anlamına gelmektedir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2014; Tabachnick ve Fidell, 2015). Sonuç olarak KMO=.895; $X^2=10585,635$; $p=.00$ olduğundan veri setinin faktör analizine uygun olduğu anlaşılmaktadır.

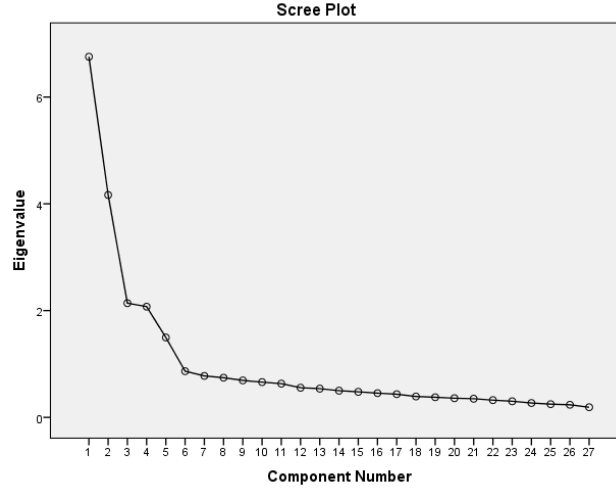
Daha sonra, EÖ-EF'nun faktör ve madde sayılarını belirleyebilmek amacıyla 1. çalışma grubundan 65 maddelik deneme formu aracılığıyla toplanan verilere açımlayıcı faktör analizi (AFA) ve Varimax eksen döndürme tekniği uygulanmıştır. Deneme formu ile yapılan ilk faktör analizi sonucunda özdeğeri 1'den büyük 14 faktör olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu 14 faktörlü yapı varyansın %64,106'sını açıklamaktadır. Ölçeğin faktör yapısı belirlenirken yamaç eğim grafiği, açıklanan toplam varyans miktarı ve özdeğerleri dikkate alınmıştır. Ölçeğe ilişkin yamaç eğim grafiğindeki (keskin düşüşler, açıklanan toplam varyans birarada incelendiğinde, ölçeğin 5 faktörlü bir yapı sergilediği düşünülmüştür. Araştırmacılar tarafından yapılan rasyonel incelemede de 5 faktörlü bir yapının olduğuna karar verilmiştir. Bu nedenle bir sonraki yapılan analiz çalışmalarında faktör sayısı 5'e sabitlemiştir. Aşağıda ölçeğe ilişkin açıklanan toplam varyanslar Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1: Faktörlerce Açıklanan Toplam Varyans

Bileşen	Başlangıç özdeğerler			Karesi alınan yüklerin toplam çıkarımı			Karesi alınan yüklerin döndürme toplamı		
	Toplam	Varyans %	Birikimli %	Toplam	Varyans %	Birikimli %	Toplam	Varyans	Birikimli %
1	7.825	26.083	26.083	7.825	26.083	26.083	5.493	18.311	18.311
2	4.307	14.356	40.439	4.307	14.356	40.439	3.733	12.444	30.755
3	2.175	7.252	47.690	2.175	7.252	47.690	3.283	10.942	41.697
4	2.169	7.229	54.919	2.169	7.229	54.919	3.025	10.084	51.781
5	1.540	5.134	60.053	1.540	5.134	60.053	2.482	8.272	60.053

Tablo-1 incelendiğinde, ölçeğin beş faktörlü bir yapı ortaya koyduğu anlaşılmaktadır. Toplam varyanslar dikkate alındığında bu beş faktörün öz değerleri sırasıyla 1. faktör 7,825 2. faktör 4,307 3. Faktör 2,175 4. Faktör 2,169 ve 5. Faktör 1,540'tır. Oluşturulan faktör yapısının temsil yeteneğinden söz edebilmek için çok faktörlü yapılarda değişkenlerin toplam varyansın %50'yi geçmesinin önemli bir kriter olduğu belirtilmektedir (Costello ve Osborne, 2005'den akt., Yaşlıoğlu, 2017). Bu çalışmada toplam varyansın %60,053'ü bu beş faktör tarafından açıklanmaktadır. Aşağıda elde edilen yamaç eğim grafiğine ilişkin bulgulara yer verilmektedir.

Şekil 1: Yamaç eğim grafiği.

Şekil 1'deki yamaç eğim grafiğindeki keskin düşüşler dikkate alındığında ölçeğin 5 faktörlü bir yapı meydana getirdiği düşünülmektedir. Bu bağlamda, açıklanan toplam varyans miktarı, faktörlerin özdeğerleri ve yamaç eğim grafiğinden elde edilen sonuçlar ölçeğin 5 faktörlü bir yapı sergilediğini bulgusunu desteklemektedir. Faktör sayısına karar verildikten sonra ilgili ölçütler baz alınarak açımlayıcı faktör analizine devam edilmiştir. Ölçeğin nihai haline ilişkin bulgular aşağıda özetlenmiştir.

Tablo 2: Ebeveynleşme ölçeği ergen formu faktör analizi sonuçları

Madde No	Faktörler				
	1	2	3	4	5
M54	,825				
M51	,823				
M48	,800				
M55	,799				
M53	,796				
M50	,677				
M47	,676				
M44	,637				
M56	,627				
M27		,777			
M26		,763			
M23		,720			
M40		,668			

Ebeveynleşme Ölçeği Ergen Formu Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

M34	,660		
M37	,622		
M57		,816	
M59		,724	
M64		,704	
M61		,687	
M58		,657	
M46		-,623	
M6			,795
M5			,771
M4			,763
M7			,724
M15			,648
M21			,809
M22			,796
M12			,702

Tablo 2’de görüldüğü gibi açımlayıcı faktör analizine göre ölçek maddelerinin faktör yükleri ,622 ile ,825 arasında değişmektedir. Faktör yükü 0,30 ile 0,59 arasındaki faktör yükü orta büyüklükte ve 0,60 üzerindeki büyüklükler yüksek düzeyde büyüklük olarak ifade edilmektedir (Kline, 1994’den akt. Büyüköztürk, 2002). Bu çalışmada çalışma grubu ve kullanılabilirlik gözetilerek 0,60 altında faktör yükü veren maddeler çalışma dışında bırakılmıştır. Ayrıca iki faktörde faktör yükleri arasındaki fark 0,10’un altında olan yani çoklu bağlantı problemi veren maddeler tekrarlı denemeler aracılığıyla analiz dışı bırakılmıştır. İlgili yapı açıklanana kadar faktör analizi devam etmiştir. Deneme yoluyla tekrar analizler yapılmıştır. İlgili yapı açıklanarak 29 maddeden oluşan Ebeveynleşme Ölçeği Ergen Formu’nun 5 faktörlü yapısı görülmüştür. Birinci faktörde 9 madde, ikinci faktörde 6 madde, üçüncü faktörde 6 madde, dördüncü faktörde 5 ve 5. Faktörde 3 madde yer almaktadır. Birinci faktördeki maddelerin faktör yükleri ,627 ile , 839 arasında, ikinci faktördeki maddelerin faktör yükleri ,627 ile ,784 arasında, üçüncü faktördeki maddelerin faktör yükleri ,628 ile ,817 arasında, dördüncü faktördeki maddelerin faktör yükleri ,653 ile ,797 arasında, ,699 ile ,818 arasında değişmektedir. Kuramsal çerçeve, ilgili alan yazın ve maddeler göz önünde bulundurularak faktörlerin isimlendirilmesi yapılmıştır (Günüç ve Kayri, 2010). Birinci faktör “ebeveynleşmeden algılanan yarar”; ikinci faktör “kardeş odaklı ebeveynleşme”; üçüncü faktör “ebeveynleşmeden algılanan adaletsizlik”, dördüncü faktör “ebeveyne yönelik duygusal ebeveynleşme” ve beşinci faktör “ebeveyne yönelik araçsal ebeveynleşme” olarak isimlendirilmiştir.

Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)**Tablo 3: EÖ-EF maddelerinin standardize edilmiş lambda, t ve R² değerleri (N=429)**

Faktörler ve Maddeler		λ	t	R ²	\bar{x}	SS
Ebeveynleşmeden Algılanan Yarar	M5	.63	14.16	.40	3.36	1.07
	M9	.70	16.31	.49	2.90	1.02
	M13	.78	18.97	.61	3.22	1.06
	M15	.85	21.45	.72	3.44	.97
	M18	.82	20.37	.67	3.30	.949
	M21	.77	18.65	.60	3.18	1.03
	M25	.82	20.47	.68	3.33	.93
	M27	.68	15.65	.46	2.83	1.06
	M29	.59	13.04	.35	2.81	1.12
Kardeş Odaklı Ebeveynleşme	M1	.52	10.48	.27	3.30	1.04
	M8	.63	13.01	.39	2.65	1.09
	M12	.51	10.26	.26	4.00	.88
	M17	.52	10.39	.27	2.57	1.06
	M23	.65	13.61	.42	2.67	1.11
	M24	.74	16.08	.55	2.72	1.03
Ebeveynleşmeden Algılanan Adaletsizlik	M3	.46	9.55	.21	2.55	1.09
	M7	.54	11.35	.29	2.88	1.11
	M11	.76	17.77	.58	2.78	1.31
	M14	.64	13.96	.41	2.48	.97
	M20	.79	18.72	.63	2.18	.95
	M26	.84	20.57	.71	2.42	1.10
Ebeveynleşme	M2	.49	9.95	.24	4.08	.86
	M6	.52	10.75	.28	3.02	1.14
	M19	.68	14.81	.47	2.53	1.00
	M22	.75	16.69	.56	3.55	.99
	M28	.80	18.22	.64	2.72	1.07
	M4	.71	15.10	.51	2.72	1.16
Araçsal	M10	.51	10.14	.26	2.96	1.08
	M16	.82	17.58	.66	2.38	1.11

Açımlayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen 29 madde ve 5 faktörden oluştuğu belirlenen EÖ-EF kuramsal yapısını doğrulamak amacıyla DFA gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada EÖ-EF için oluşturulan modelin veriye uygunluğunun sınanması amacıyla bazı uyum ölçütleri dikkate alınmıştır. Uyum ölçütlerinden ilki ki kare (χ^2) örneklem sayısına duyarlı olması nedeniyle ki kare değerinin serbestlik derecesine bölümü uyum indeksi olarak incelenmektedir. Bunun yanı sıra çalışmalarda sıklıkla kullanılan NFI (Normed fit index), NNFI (Non-normed fit index), CFI

(Comparative fit index), RMSEA(Root mean squared error of approximation), SRMR (Standardized root mean square residual) uyum ölçütleri ele alınmıştır. Bu çalışmada uyum iyiliği değerleri ($\chi^2= 1152.76$; $Sd= 367$; $\chi^2/Sd= 3.14$; $RMSEA= .074$; $SRMR= .094$; $NFI= .92$; $NNFI=.94$ $CFI= .95$) olarak belirlenmiştir. İncelenen uyum ölçütleri için $2 \leq \chi^2/Sd < 5$ (Byrne, 2010), $0,05 \leq RMSEA \leq 0,08$ (Browne ve Cudeck, 1993), $0,05 \leq SRMR \leq 0,10$ (Browne ve Cudeck, 1993), $0,90 \leq NFI \leq 0,95$ (Baumgartner ve Homburg, 1996), $0,90 \leq NNFI \leq 0,95$ (Baumgartner ve Homburg, 1996) olmasının modelin uyumunun kabul edilebilir değer aralığında olduğunu göstermektedir.

Tablo 3’de EÖ-EF için standardize edilmiş lambda, t ve R² değerleri sunulmaktadır. Ölçekte yer alan maddeler Lambda açısından incelendiğinde faktör yükleri .46 ile .85, R² değerlerinin ise .21 ile .72 aralığında değiştiği belirlenmiştir. Elde edilen bütün değerler $p < 0.05$ düzeyinde anlamlıdır. Elde edilen sonuçlar madde faktör yüklerinin yeterli olduğuna işaret etmektedir.

Güvenirlik Bulguları

Geliştirilen ‘Ebeveynleşme Ölçeği Ergen Formu’nun alt boyutları için birinci ve ikinci çalışma gruplarından elde edilen verilerle Cronbach Alfa katsayıları hesaplanmıştır. Birinci ve ikinci çalışma grubundan elde edilen iç tutarlılık katsayıları sırasıyla ebeveynleşmeden algılanan yarar için .91, .91, kardeş odaklı ebeveynleşme için .77, .76, ebeveynleşmeden algılanan adaletsizlik için .83 .82, ebeveyn odaklı duygusal ebeveynleşme için .78, .76, ebeveyn odaklı araçsal ebeveynleşme için .72, .72 olarak belirlenmiştir. EÖ-EF alt boyutlarına ilişkin güvenilirlik analizi sonuçları Tablo 4’te gösterilmektedir.

Tablo 4: Ebeveynleşme Ölçeğinin Alt Boyutlarına İlişkin Güvenirlik Analizi Sonuçları

Ölçek Boyutları	Madde Sayısı	AFA(N=320)		DFA (N=429)	
		Cronbach Alfa Katsayısı	Cronbach Alfa Katsayısı	Cronbach Alfa Katsayısı	Cronbach Alfa Katsayısı
1. Ebeveynleşmeden Algılanan Yarar	9	.91		.91	
2. Kardeş Odaklı Ebeveynleşme	6	.77		.76	
3. Ebeveynleşmeden Algılanan Adaletsizlik	6	.83		.82	
4. Ebeveyn Odaklı Duygusal Ebeveynleşme	5	.78		.76	
5. Ebeveyn Odaklı Araçsal Ebeveynleşme	3	.72		.72	

Tablo 4’te yer alan ‘Ebeveynleşme Ölçeği’ alt boyutuna ilişkin güvenilirlik katsayıları .72 ila .91 arasında değişmektedir. Kayış (2010)’a göre .60 ila .80 güvenilirlik değerleri ölçme aracının güvenilir olduğuna işaret etmektedir. Bu noktadan hareketle ölçeğin güvenilir olduğu söylenebilir.

Tartışma/Sonuç

Bu çalışma da ergenler de ebeveynlerinin rol ve sorumluluklarını üstlenmeleriyle karakterize bir durum olan “ebeveynleşme” yaşantılarını ölçmeye yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçme aracının geliştirilmesi amaçlanmıştır. Ebeveynleşme ölçeği ergen formu 29 maddeden oluşmaktadır. Yapılan AFA sonucunda yamaç eğim grafiği ve öz değerleri incelenerek 5 faktörlü bir yapı ortaya çıkmıştır. Birinci faktör 9 maddeden oluşmakta ve “ebeveynleşmeden algılanan yarar” olarak isimlendirilmekte, ikinci faktör 6 maddeden oluşmakta ve “kardeş odaklı ebeveynleşme” olarak isimlendirilmekte, üçüncü faktör 6 maddeden oluşmakta ve “ebeveynleşmeden algılanan adaletsizlik” olarak isimlendirilmekte, dördüncü faktör 5 maddeden oluşmakta ve “ebeveyne yönelik duygusal ebeveynleşme” olarak isimlendirilmekte son olarak 5. faktör “3” maddeden oluşmakta ve “ebeveyne yönelik araçsal ebeveynleşme” olarak isimlendirilmektedir.

Ölçek alt boyutlar olarak puanlanmakta 4. ve 5. alt boyuta ilişkin maddelerin toplanmasıyla ise ebeveyne yönelik ebeveynleşme puanı elde edilmektedir. Ebeveynleşme Ölçeği Ergen Formu’ndan elde edilen minimum-maksimum puanlar alt boyutlar için sırasıyla ebeveynleşmeden algılanan yarar için(9-45), kardeş odaklı ebeveynleşme için(6-30), ebeveynleşmeden algılanan adaletsizlik için(6-30), ebeveyne yönelik duygusal ebeveynleşme için (5-25), ebeveyne yönelik araçsal ebeveynleşme için (3-15) ve son olarak genel ebeveyne yönelik ebeveynleşme için (8-40)’dır. Ölçeğin her bir alt boyutundan alınan puanlar arttıkça o alt boyutun düzeyinin arttığına işaret etmektedir.

Ebeveynleşme ölçeği ergen formunun açımlayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen 29 maddelik 5 faktörlü yapısını incelemek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi yönteminden faydalanılmıştır. Elde edilen sonuçlar ebeveynleşme ölçeği ergen formunun yapısını doğrulamaktadır. Ayrıca ölçeğin alt boyutları için iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach alfa değerleri sırasıyla .91, .77, .83, .78, .72 olarak saptanmıştır. Bu sonuçlardan hareketle EÖ-EF’nin Türk kültüründe geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak kullanılabilceği düşünülmektedir.

Ergenlerin ebeveynleşme düzeyleri ve bu yaşantılara yönelik düşüncelerin belirlenmesi ruh sağlığı alanında çalışan uzmanlara yapacakları aile temelli müdahalelerde yol göstermesi açısından önemli görülmektedir. EÖ-EF kullanılarak okullarda parçalanmış aile çocukları, engelli veya kronik rahatsızlığı aile üyesine bulunan öğrenciler, ebeveynlerinden çeşitli sebeplerle ayrı yaşayan ortaöğretim öğrencileri ve aile de duygusal yükü üstlenmiş öğrencilerin ebeveynleşme düzeylerin belirlenmesinde ve bu durumun açığa çıkardığı psikolojik sıkıntılar için önleyici ve gelişimsel müdahaleler gerçekleştirilmesinde kullanılabilceği düşünülmektedir. Ancak ölçeğin geliştirilmesiyle ilgili bazı sınırlılıklarda bulunmaktadır. Ölçek pandemi döneminde geliştirilmiş ve kız öğrenci katılımcı sayısının daha fazla olduğu bir çalışma grubuna ulaşılarak ölçme aracı değerlendirilmiştir. Bununla birlikte 12. Sınıf öğrencilerinin üniversite sınavına hazırlanmaları sebebiyle katılımcı sayısı daha az gerçekleşmiştir. Farklı çalışma gruplarında yapılacak yeni çalışmaların ölçme aracının değerlendirilmesi açısından yararlı olacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Arıkan Çolak, D. (2019). *Özel gereksinimli ve sağlıklı kardeşe sahip bireylerde ebeveynleşme olgusu ile ilişkili değişkenlerin incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Arnett, J. J. (2001). Conceptions of the transition to adulthood: Perspectives from adolescence through midlife. *Journal of Adult Development*, 8(2), 133–143.
- Baumgartner, H., ve Homburg, C. (1996). Applications of structural equation modeling in marketing and consumer research: A review. *International Journal of Research in Marketing*, 13(2), 139-161.
- Borchet, J., Lewandowska-Walter, A., Połomski, P. ve Peplińska A. (2019). Construction of a parentification questionnaire for youth. *Health Psychology Report*, 8(2), 175–188.
- Borchet, J., Lewandowska-Walter, A., Połomski, P., Peplińska, A., ve Hooper, L.M. (2020). We are in this Together: Retrospective Parentification, Sibling Relationships, and Self-Esteem. *Journal of Child and Family Studies*, 1-10.
- Boszormenyi-Nagy, I. ve Spark, G. (1973). *Invisible loyalties: reciprocity in intergenerational family therapy*. Hagerstown: Harper & Row.
- Browne, M.W. ve Cudeck, R. (1993). Alternative ways of assessing model fit. In: Bollen, K.A., & Long, J.S. (Eds.), *Testing structural equation models* (pp. 136-162). Beverly Hills, CA: Sage.
- Byrne, B.M. (2001). Structural equation modeling with AMOS, EQS, and LISREL: Comparative approaches to testing for the factorial validity of a measuring instrument. *International Journal of Testing*, 1(1), 55- 86.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). Faktör analizi: Temek kavramlar ve ölçek geliştirmede kullanımı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 32(32) , 470–483.
- Büyüköztürk, Ş. (2014). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Champion, J. E., Jaser, S. S., Reeslund, K. L., Simmons, L., Potts, J. E., Shears, A. R. ve Compas, B. E. (2009). Caretaking behaviors by adolescent children of mothers with and without a history of depression. *Journal of Family Psychology*, 23(2), 156-166.
- Chase, N. D. (1999). *Burdened children: Theory, research and treatment of parentification*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Crocker, L. ve Algina, J. (1986). *Introduction to Classical and Modern. Test Theory*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2014). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi
- Dragan, M. ve Hardt, J. (2016). Childhood adversities and risk for problematic alcohol use. *Addictive Behaviors*, 59, 65-71.
- Guilford, J. P. (1954). *Psychometric methods*. New York, NY: McGraw-Hill
- Günüç, S., ve Kayri, M. (2010). Türkiye’de internet bağımlılık profili ve internet bağımlılık ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik- güvenirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39, 220–232.
- Hooper, L. M. (2009). Parentification Inventory. Available from L. M. Hooper, 108 Schindler Education Center, University of Northern Iowa, Cedar Falls, Iowa,.

- Hooper, L. M., Doehler, K., Jankowski, P. J. ve Tomek, S. E. (2012). Patterns of self-reported alcohol use, depressive symptoms, and body mass index in a family sample: The buffering effects of parentification. *The Family Journal*, 20(2), 164-178.
- Hooper, L. M., Doehler, K., Wallace, S. A. ve Hannah, N. J. (2011). The Parentification Inventory: Development, validation and cross-validation. *American Journal of Family Therapy*, 39, 226-241.
- Hooper, L. M., Marotta, S. A., ve Lanthier, R. P. (2008). Predictors of growth and distress following child-hood parentification: A retrospective exploratory study. *Journal of Child & Family Studies*, 17, 693-705.
- Jankowski, P. J., Hooper, L. M., Sandage, S. J. ve Hannah, N. J. (2013). Parentification and mental health symptoms: Mediator effects of perceived unfairness and differentiation of self. *Journal of Family Therapy*, 35(1), 43- 65.
- Jurkovic, G. J. (1997). *Lost childhoods: The plight of the parentified child*. New York, NY: Brunner/Maze.
- Jurkovic, G. J., ve Thirkield, A. (1999). Filial Responsibility Scale-Adult (FRS-A). Available from Gregory J. Jurkovic, Department of Psychology, Georgia State University, University Plaza, Atlanta, GA 30303.
- Jurkovic, G. J., Morrell, R., ve Thirkield, (1999). Assessing childhood parentification: Guidelines for researchers and clinicians. (Çev. Ed. N. Chase), *Burdened children* içinde (ss. 92-113). New York: The Guilford Press.
- Karagöbek, A. B. (2014). *The effect of maternal parentification history, maternal attachment styles, socioeconomic status and children's self-construals on parentification roles and perceived parental caregiving*. Yüksek Lisans Tezi, ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Karataş, A. ve Gündüz, B. (2021). Ebeveynleşme ile depresyon, kaygı, stres arasındaki ilişkide benliğin ayırma rolünün aracı rolü. *OPUS International Journal of Society Researches , Eğitim Bilimleri Özel Sayısı*, 4453-4481.
- Köyden, D. (2015). *Ebeveynleşme olgusunun depresyon, kaygı, öfke ve obsesif inanış biçimleriyle ilişkisinin incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kuperminc, P. G., Jurkovic, J. G. ve Casey, S. (2009). Relation of filial responsibility to the personal and social adjustment of latino adolescents from immigrant families. *Journal of Family Psychology*, 23(1), 14-22.
- Martin, M. T. (1996). Mother-daughter relations in divorced families: Parentification and internalizing and relationship problems. *Dissertation Abstracts International: Section B: The Sciences and Engineering*, 56(9-B), 5176.
- Minuchin, S. (1974). *Families and family therapy*. Cambridge, Harvard University Press.
- Minuchin, S., Montalvo, B., Guemey, B. G., Rosman, B. L., ve Schumer, F. (1967). *Family of the slums: An explorations their structure and treatment*. London: Basic Books.
- Nako, N. (2015). *Factors influencing academic engagement and achievement: Exploration of impact of parentification and poverty in adolescents' student-teacher relationship*,. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Western Michigan University, Kalamazoo.
- Połomski, P., Peplińska, A., Lewandowska-Walter, A., ve Borchet, J. (2021) Exploring resiliency and parentification in polish adolescents. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(21), 11454.

- Stein, J. A., Riedel, M. ve Rotheram-Borus, M. J. (1999). Parentification and Its impact on adolescent children of parents with AIDS. *Family Process*, 38(2), 193-208.
- Stein, J. A., Rotheram-Borus, M. J. ve Lester, P. (2007). Impact of parentification on long-term outcomes among children of parents with HIV/AIDS. *Family Process*, 46(3), 317-333.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2015). *Çok değişkenli istatistiklerin kullanımı*. (Çev. Ed. Mustafa Baloğlu). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Tavşancıl, E. (2006). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Titzmann, P. F. (2012). Growing up too soon? Parentification among immigrant and native adolescents in Germany. *Journal of Youth and Adolescence*, 41, 883-841.
- Ungar, M., Theron, L., ve Didkowsky (2011). The role of parentification and family climate in adaptation among immigrant adolescents in Israel. *Journal of Research on Adolescence*, 60(2), 231-246.
- Van der Mijl, R. C. W., ve Vingerhoets, A. J. J. M. (2017). The positive effects of parentification: An exploratory study among students. *Psihologijske Teme*, 26(2), 417-430.
- Van Loon, L. M. A., Van de Ven, M. O. M., Van Doesum, K. T. M., Hosman, C. M. H., ve Witteman, C. L. M. (2017). Parentification, stress, and problem behavior of adolescents who have a parent with mental health problems. *Family Process*, 56(1), 141-153.
- Walsh, S., Shulman, S., Bar-On, Z., ve Tsur, A. (2006). Adolescents' precocious and developmentally appropriate contributions to their families' well-being and resilience in five countries. *Journal of Research on Adolescence*, 16(2), 321-350.
- Wells, M., Glickauf-Hughes, C. ve Jones, R. (1999). Codependency: A grass roots construct's relationship to shame-proneness, low self-esteem, and childhood parentification. *The American Journal of Family Therapy*, 27(1), 63-71.
- Yaşlıoğlu, M. (2017). Sosyal bilimlerde faktör analizi ve geçerlilik: Keşfedici ve doğrulayıcı faktör analizlerinin kullanılması. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 46(0), 74-85
- Zencir, T. (2018). *Çocuklukta ebeveynleştirilme, evlilik doyumu ve depresyon*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Zencir, T. ve Haskan Ö. (2019). Ebeveynleştirilmiş çocuk ölçeği-yetişkin formu'nun geliştirilmesi: Bir güvenilirlik ve geçerlik çalışması, 48(1), 531-553.

Extended Abstract

Introduction

Parentification occurs especially during childhood and adolescence and leaves deep traces on individuals. Over time, children take on some roles and responsibilities in the family and develop some ideas about these roles and responsibilities. Considering the individuals in adolescence, the fact that individuals trying to discover their own identities assume roles and responsibilities that are not suitable for their developmental period can cause many psychological problems such as depression, anxiety, stress, hostility, and burnout. On the other hand, considering the Turkish culture, it is expected that the child fulfills some roles and responsibilities towards family members. The child may not be negatively affected by this situation, thanks to positive experiences such as being appreciated by family members and establishing closer relationships with family members due to the parental responsibilities he fulfills in the family. As a result, determining the level of parentification of adolescents and their

thoughts on these experiences are considered important in terms of guiding mental health professionals in their family-based interventions. In the related literature, no measurement tool has been found to determine the parentification level of adolescents. Therefore, the development of this measurement tool is considered important as it is thought to fill a deficiency in the literature.

Methodology

The study group of the research consists of 350 (244 female and 106 male for exploratory factor analysis) and 473 (244 female and 106 male for confirmatory factor analysis) high school students aged 13-18, studying at various high schools in Hatay in the 2022-2023 academic year. In order to develop the Parentification Scale Adolescent Form, first of all, the literature on parentification was examined in the process of writing the scale items and creating the trial form. In this context, a literature review was conducted by considering parental responsibilities, responsibilities of parents towards children, and positive and negative thoughts about the structure to be measured (Chase, 1999, Minuchin, 1974, Jurkovic, 1997, Hooper et al., 2008). Based on the literature review, 63 items were written, however, 29 more items were added considering the Filial Responsibility Scale, the Parentification Scale, the Parentification Scale Adult Form, and the Parentification Scale Adolescent Form, which was developed in Poland and did not have a Turkish adaptation, and a pool of 92 items was created (Karagöbek, 2014; Köyden, 2015; Zencir and Haskan, 2019; Borchet, Lewandowska-Walter, Połomski and Peplińska, 2020). The trial form, which was planned to be created with the written items, was presented to a total of 12 experts, 2 of which were in the field of measurement and evaluation and 10 in the field of psychological counseling and guidance. In line with expert opinions, some items were removed from the scale and some were revised. In line with the opinions obtained from the experts, the 65-item 5-category scale was applied to 350 individuals between the ages of 13-18. For 12 experts, 27 items with a content validity ratio below the minimum value of 0.667 were removed. In addition, 6 items were corrected in line with expert opinions and although 5 items were below the minimum value determined for the content validity rate, it was decided by the researcher to remain in the trial form. As a result, a 65-item candidate scale form was created and presented to the participants with a five-point Likert scale. Participants were asked to use evaluations 5-point scale from "completely agree" (5 points) to "completely disagree" (1 point).

Findings

In this study, it is aimed to develop a valid and reliable measurement tool to measure the "parentification" experiences, which is a situation characterized by adolescents assuming the roles and responsibilities of their parents. The parentification scale adolescent form consists of 29 items. As a result of the EFA, a 5-factor structure emerged by examining the sharp declines in the scree plot, total variance amount and eigenvalues. The first factor consists of 9 items and is named as "perceived benefit from parentification", the second factor consists of 6 items and is called "sibling-focused parentification", the third factor consists of 6 items and is called "perceived unfairness from parentification", the fourth factor consists of 5 items and is called "parent focused emotional parentification". Finally, the 5th factor consists of "3" items and is named as "parent focused instrumental parentification". Confirmatory factor (CFA) analysis

method was used to examine the 5-factor structure of 29 items obtained as a result of the exploratory factor analysis of the adolescent form of the parenting scale. As a result of the CFA analysis performed to confirm the 5-factor structure of the scale, it was observed that the fit indices were significant ($\chi^2= 1152.76$; $Sd= 367$; $\chi^2/Sd= 3.14$; $NFI= .92$; $NNFI= .94$; $CFI= .95$; $RMSEA= .074$; $SRMR= .094$). The results obtained confirm the structure of the adolescent form of the parentification scale. In addition, Cronbach's alpha values, which are the internal consistency coefficients for the sub-dimensions of the scale, were determined as .91, .77, .83, .78, .72, respectively. Based on these results, it is thought that PS-AF can be used as a valid and reliable measurement tool in Turkish culture.